

Міністерство освіти і науки
Миколаївський державний гуманітарний університет
імені Петра Могили
комплексу “Києво-Могилянська академія”

І.Г. Яненкова

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Навчально-методичний посібник

Видавництво МДГУ ім. П. Могили
Миколаїв – 2007

ББК 65.9(2)29

Я 51
УДК 338.45(07)

Рекомендовано до друку кафедрою економіки МДГУ імені Петра Могили (протокол № 8 від 24 травня 2007 р.) та затверджено Вченою радою МДГУ ім. Петра Могили (протокол 10(52) від 14 червня 2007 р.).

Рецензенти:

Парсяк В.Н., доктор економічних наук, професор, декан економічного факультету Національного університету кораблебудування

Кузьменко О.Б., кандидат технічних наук, доцент кафедри економіки підприємства МДГУ ім. П. Могили

Я 51 **Яненко І.Г.** Економіка підприємства: Навчально-методичний посібник. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 300 с.

ББК 65.9(2)29

У навчально-методичному посібнику викладено всі необхідні питання з дисципліни “Економіка підприємства” відповідно до професійної програми підготовки бакалаврів. Особливу увагу приділено практичним завданням, які дають змогу перевірити та закріпити отримані знання і навички.

Розрахований на студентів вищих навчальних закладів, які вивчають економіку підприємства. Посібник може бути корисним усім, хто вивчає економічні процеси на підприємствах та цікавиться питаннями організації й управління підприємствами.

© Яненко І.Г., 2007

© МДГУ ім. П.Могили, 2007

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання	6
Тема 2. Основи підприємницької діяльності	19
Тема 3. Управління підприємствами.....	39
Тема 4. Основні фонди підприємства	57
Тема 5. Оборотні кошти підприємства	71
Тема 6. Використання нематеріальних активів на підприємстві	83
Тема 7. Персонал підприємства.....	94
Тема 8. Продуктивність, мотивація та оплата праці	119
Тема 9. Інвестиції та інвестиційна діяльність	134
Тема 10. Інноваційні процеси на підприємстві.....	143
Тема 11. Витрати і собівартість	151
Тема 12. Фінансово-економічні результати і ефективність діяльності.....	172
Тема 13. Організація виробництва	181
Тема 14. Техніко-технологічна база виробництва.....	198
Тема 15. Виробнича і соціальна інфраструктура.....	209
Тема 16. Регулювання, прогнозування та планування діяльності.....	219
Тема 17. Виробництво та якість продукції.....	239
Тема 18. Економічна безпека підприємства.....	254
Тема 19. Санація та реструктуризація підприємств	267
Тема 20. Банкрутство та ліквідація підприємств.....	279
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	297

ПЕРЕДМОВА

Дисципліна “Економіка підприємства” закладає підґрунтя визначення особистих економічних інтересів працівників, а також організаційних форм їх реалізації у виробництві. Наголос у викладанні дисципліни здійснюється на відпрацювання активної позиції співвласника засобів виробництва і результатів виробничої діяльності. Технологія викладання дисципліни може бути визначена як вимір кількісних і якісних характеристик діяльності підприємства та механізмів управління нею.

Даний курс призначений для формування професійного рівня майбутніх фахівців у галузі економіки та фінансів.

Метою курсу є формування у студентів цілісної системи знань з основних розділів економіки підприємства, а також комплексного розуміння проблем управління господарсько-фінансовою діяльністю підприємства та опанування навичок їх практичного розв’язання.

Завдання дисципліни:

1. Визначення основних напрямків економічної діяльності, що здійснюється на підприємстві, забезпечення засвоєння відповідної термінології.
2. Ознайомлення студентів з комплексом проблем, що виникають у процесі здійснення господарсько-фінансової діяльності, та засобами їх вирішення.
3. Формування у студентів навичок пошуку засобів вирішення завдань, що постають перед економістами підприємства.
4. Формування навичок виконання економічних розрахунків.

У результаті вивчення дисципліни студенти мають

знати цілі і напрямки діяльності підприємств, їх види; середовище господарювання, ресурси підприємств і ефективність їх використання; організацію і планування діяльності підприємств, кінцеві результати діяльності;

вміти обґрунтовувати структуру і напрямки діяльності підприємства, розробляти плани його розвитку; аналізувати і узагальнювати результати виробничо-господарської і фінансової діяльності; творчо підходити до підготовки і прийняття управлінських рішень з економіки та організації виробництва.

Предметом вивчення є господарсько-фінансова діяльність підприємства, спрямована на забезпечення його конкурентоспроможності в довгостроковому періоді, господарювання як цілеспрямований процес прийняття рішень з використання обмежених ресурсів для задоволення існуючих потреб.

Зміст дисципліни розкривається у таких темах:

1. Підприємство як суб'єкт господарювання.
2. Основи підприємницької діяльності.
3. Управління підприємством.
4. Персонал підприємства.
5. Основний капітал і виробничі фонди підприємства.
6. Оборотний капітал підприємства.
7. Нематеріальні ресурси і активи.
8. Інвестиційні ресурси.
9. Інноваційні процеси.
10. Техніко-технологічна база виробництва.
11. Організація виробництва.
12. Виробнича і соціальна інфраструктури.
13. Регулювання, прогнозування та планування діяльності.
14. Виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції.
15. Продуктивність, мотивація і оплата праці.
16. Витрати і ціни на продукцію.
17. Фінансово-економічні результати і ефективність діяльності.
18. Економічна безпека підприємства.
19. Реструктуризація та санація підприємств.
20. Банкрутство та ліквідація підприємств.

